

[Gamre.]

staten 17 $\frac{1}{4}$ mill. kr., og dertil kommer kommunale og amtskommunale administrationsomkostninger på ca. 45 mill. kr., altså årlige samlede administrationsudgifter af en størrelsesorden på ca. 62 mill. kr.

Det har selvsagt været umuligt at beregne de investerings- og driftsomkostninger, som vil være nødvendige for selve den materielle virkeliggørelse af lovforslagets formål, men det er givet, at det vil blive ganske betydelige beløb, således at det er rigtigt at fastslå, at miljøbeskyttelsen vil kræve en omprioritering af dette samfunds og af alle andre industrialiserede samfunds ressourceanvendelse.

Det er blevet sagt, at vor opfattelse af forureningsproblemet er forløbet over 4 stadier: skraldstadiet, filterstadiet, økologistadiet og det politiske stadium. Vi befinder os nu i det sidste. Ikke i den forstand, at problemet omsider er nået op på politikernes bord — dér har det været længe — men i den forstand, at løsningen ikke blot er at fjerne noget skrald, ikke blot at skrue nogle filtre på her og dér, ikke blot at indse den biologiske sammenhæng, men at indse den kritiske nødvendighed af at ændre vort samfunds udviklingsretning, at standse den ubetænksomme, sorgløse tro på den økonomiske væksts uendelige muligheder og at begynde den træsomme udvikling af et samfund, der kan overleve, et samfund med ringe forurening og en høj grad af recirkulation.

Selv om det foreliggende forslag er en rammelov, som skal være bred nok til at løse problemerne i en tid fremover, er det min fornemmelse, at vi inden længe kan blive stillet over for nye udfordringer og dermed behov for nye løsninger, bl. a. således som den tidligere præsident for fællesmarkedskommissionen, Sicco Mansholt, har beskrevet det i sit meget omtalte manifest.

Med disse bemærkninger skal jeg på den socialdemokratiske gruppes vegne udtrykke håbet om en hurtig og effektiv behandling af dette lovforslag i miljøudvalget, og jeg skal tilsige min gruppes fulde tilslutning.

Lembourn: Der er sagt millioner af ord om forureningen og udstedt talrige advarsler; jeg skal ikke føje flere til. I denne lille diskussionsklub, som vi nu har tilbage her i

folketingsalen, af specielt interesserede, er det måske derfor nok så spændende at drøfte, om ikke miljøpolitik er idépolitik. Vi er jo enige om, hvad vi vil: uanset hvor vi politisk står, er vi enige om, at vi skal have et bedre, mere menneskeligt og renere miljø. Men spørgsmålet er jo, hvordan vi skal skabe det.

Jeg vil godt sige nogle principielle ting om dette. Dette lovforslag bygger i væsentlig grad på påbud og forbud, og det er også nødvendigt på kort sigt. Men på lang sigt opfatter jeg hele miljøproblematikken som en først og fremmest lokaliseringspolitik. Egentlig burde man begynde dér. En lang række af forureningsproblemerne ville kunne løses, hvis man skabte en omfattende lokaliseringsplan for det danske samfund, således at man fik standset væksten i storbyerne og fik udviklet nye bycentre, fik spredt befolkningen og industrien ud over landet. Det ville i sig selv løse en lang række af de problemer, vi drøfter.

Miljøproblemer er ikke alene forgiftningsspørgsmål, der er mange andre ting i det, og der er en lang række psykologiske faktorer i det. Der er også store samfundsøkonomiske problemer. Man kan udmærket påvise i forbindelse med en virksomhed, som lægges inde i København, og som er en normal dansk industrivirksomhed med et passende overskud, at hvis man bedømmer den samfundsøkonomisk, så giver den et dundrende underskud. Og lægger man de mange irritationsmomenter til, som følger af lang afstand fra bopæl til arbejdsplads, trafikpropper, støj osv., så ville man, hvis man fik spredt vores industri og spredt befolkningen ud over landet, have løst en lang række af disse ting af sig selv.

Det ville også hænge sammen med, hvad man kunne kalde en lokaliserende trafikpolitik. Det er jo sådan, at trafikken følger vejene og ikke omvendt, så hvis man helt bevidst anlagde en trafikpolitik, som ville sprede befolkningen, ville man dermed også få muligheder for at flytte både befolkning og industri væk fra storbyerne. Egentlig burde man prøve på at finde ud af, om ikke der findes en optimal bystørrelse. Var det ikke en opgave for sociologer og byplanlæggere at finde ud af, om ikke der er en vis størrelse for en by, hvor man når til, at bymangelen balancerer af med byfordelen?